

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/186/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713212458
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Križanová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6713212458.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd nadriadený v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Križanovej a členiek senátu JUDr. Daniely Maštalírovej a JUDr. Miroslavy Púchovskej, v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. Příkop 843/4, Zábrdovice 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanému 1/ I. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XX/XXXX, XXX XX S., žalovanej 2/ G. Z., nar. X.X.XXXX, V. XXX/XX, XXX XX S., žalovanému 3/ Q. Z., nar. X.XX.XXXX, bytom XXX XX E. XXX, žalovanej 4/ Q. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX E. XXX, žalovanému 5/ X. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX E. XXX, žalovanému 6/ Q. T., nar. X.XX.XXXX, bytom I. XX/XXXX, XXX XX S., žalovanému 7/ V. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XX/XXXX, XXX XX S., žalovanému 8/ I. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XX/XXXX, XXX XX S., žalovanému 9/ X. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX Z. K. XX, o zaplatenie zmenkovej sumy 77,-Eur, s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č. k. 15C/144/2013-229 zo dňa 26. októbra 2016 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č. k. 15C/144/2013-229 zo dňa 26. októbra 2016 potvrdzuje.
- II. Žalovaní v 1/ až 9/ rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen napadnutým rozsudkom návrh zamietol a žalovaným v 1/ až 9/ rade nepriznal náhradu trov konania. Žalobou podanou na súd dňa 28. 3. 2013 si žalobca uplatnil voči pôvodne žalovanej nárok na zaplatenie zmenkovej sumy 77,- Eur, zmenkových úrokov vo výške 0,25% denne zo sumy 273,-Eur od 24.10.2010 do 9.2.2011, zo sumy 224,-Eur od 10.2.2011 do 3.5.2011, zo sumy 175,-Eur od 4.5.2011 do 26.5.2011, zo sumy 126,-Eur od 27.5.2011 do 5.7.2011, zo sumy 77,-Eur od 6.7.2011 do zaplatenia, ďalej žiadal zaplatiť 6% ročný úrok zo sumy 273-Eur od 7.1.2011 do 9.2.2011, zo sumy 224,-Eur od 10.2.2011 do 3.5.2011, zo sumy 175,-Eur od 4.5.2011 do 26.5.2011, zo sumy 126,-Eur od 27.5.2011 do 5.7.2011, zo sumy 77,-Eur od 6.7.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 0,91 Eur. Žalobu odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky vystavenej pôvodnou žalovanou dňa 11.8.2009 na zmenkovú sumu 273,-Eur, indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Žalobca tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pôvodná žalovaná dlžnú sumu nezaplatila. Žalobca podal návrh na vzorovom tlačive A návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Súd prvej inštancie doručoval pôvodnej žalovanej tlačivo C na odpoveď za účelom vyjadrenia sa k žalobe, ktoré prevzala dňa 9.10.2013. Pôvodne žalovaná na tlačivo nereagovala. Pôvodne žalovaná F. Z. v priebehu konania zomrela, súd preto ďalej konal s jej dedičmi, žalovanými v 1/ až 9/ rade.

2. Vzhľadom na to, že žalobca vzal žalobu v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne späť, okresný súd konanie v tejto časti zastavil.

3. Z originálu zmenky predloženej žalobcom súd zistil, že táto bola vystavená vo G. dňa 11.8.2009, bola vydaná k zmluve č. XXXXXXXX a vyplnená na sumu 273,-Eur. Pôvodne žalovaná sa v zmenke zaviazala zaplatiť za zmenku pri predložení veriteľovi uvedenú sumu a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 24.10.2010, v zmenke bola dohodnutá doložka „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na rube zmenky sa nachádza rubopis (indosament), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu.

4. Súd prvej inštancie sa oboznámil s exekučným spisom sp.zn. 23Er/774/2011 a zistil, že na tunajší súd podal súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech oprávneného Pohotovosť, s.r.o., proti povinnej F. Z. na základe exekučného titulu, rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. Bratislava zo dňa 25.3.2011 sp.zn. 2R 01230/11 ktorým pôvodne žalovaná bola zaviazaná za zaplatenie zmenkovej sumy 273,-Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 273,-Eur od 24.10.2010 do zaplatenia, so zákonným úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 273,-Eur od 7.1.2011 do zaplatenia s trovami rozhodcovského konania vo výške 142,21 Eur. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 11.4.2011 a vykonateľnosť dňa 14.4.2011 a bol vydaný na základe totožnej zmenky. Z rozhodnutia Stáleho rozhodcovského súdu bolo zistené, že zmenka vystavená dňa 11.8.2002 bola vyplatená dňa 2.1.2011 v zmysle Dohody o vyplnení zmenky na sumu 273,-Eur s dátumom začiatku úročenia dňa 24.10.2010 a predložená žalovanej na zaplatenie dňa 7.1.2011.

5. Okresný súd ďalej zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zistil, že bol uzatvorená medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. ako veriteľom a pôvodne žalovanou ako dlžníčkou dňa 11.8.2009. Veriteľ poskytol pôvodne žalovanej úver v sume 300,-Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala ako dlžníčka vrátiť veriteľovi zvýšený o poplatok vo výške 288,-Eur, keď sa celkovo zaviazal vrátiť veriteľovi sumu 588,-Eur v 12 mesačných splátkach po 49,-Eur počnúc dňom 19.9.2009. Súčasťou tejto zmluvy o úvere sú i Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „všeobecné podmienky“), keď tieto rovnako ako zmluva o úvere predstavujú formulárové tlačivo veriteľa. Z článku 17 všeobecných podmienok, ktoré nie sú pôvodnou žalovanou ako dlžníčkou podpísané vyplýva, že bola uzatvorená medzi stranami zmluvy o úvere i Dohoda o vyplnení zmenky (ďalej len „dohoda o vyplnení zmenky“) takto: na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky (ďalej ako „vystaviteľ“) vyplývajúce z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi. V zmenke nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

6. Podľa všeobecných podmienok poskytnutia úveru bola dňa 11.8.2009 vystavená neúplná zmenka (blankozmenka) kde spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. vystupovala ako remitent a pôvodná žalovaná ako vystaviteľ. Vzhľadom na to, že pôvodná žalovaná úver nesplácala riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatný, vyplnila spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. zmenku pôvodne žalovanej v zmysle tejto dohody o vyplnení zmenky na sumu 273,-Eur s dátumom začiatku úročenia od 24.10. 2010. Spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. následne indosovala zmenku na žalobcu.

7. Spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti poskytla pôvodne žalovanej ako fyzickej osobe - spotrebiteľovi úver, hoci v zmluve o úvere bolo uvedené, že tento bol poskytnutý na výkon povolania. Daná skutočnosť nebola v konaní ničím preukázaná ani podložená. Súčasťou zmluvy o úvere boli tiež všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. V danom zmenka bola vystavená ako zabezpečovací prostriedok z poskytnutého spotrebiteľského úveru, keď v súvislosti s vyriešením otázky, či ide o nárok žalobcu uplatňovaný zo zmenky alebo nárok z tzv. kauzy, v ktorej mala zmenka len zabezpečovací charakter, je túto kolíziu potrebné riešiť v súlade s princípom zvýšenej

ochrany spotrebiteľa. Hľadisko ochrany spotrebiteľa je prioritné i vzhľadom na upozornenia Európskej komisie na praktiky existujúce v sektore spotrebiteľských úverov so zameraním na uplatňovanie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovanej, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

8. Okresný súd ďalej poukázal, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia úverovej zmluvy nevylučovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ktorá úprava bola obsiahnutá v § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Rovnako sa pripúšťalo za určitých podmienok vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovanej výšky istiny a príslušenstva. Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá v článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru však umožňuje vystaviť povinnému zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah, a ktoré zmluvné dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmluvného dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa, musí súd vyhodnotiť ako neprijateľné a tým neplatné v súlade s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okrem toho uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je taktiež v rozpore s § 53 ods. 4 písm. o/ Občianskeho zákonníka.

9. Dohodu o vyplnení zmenky uvedenú v článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd vyhodnotil za neplatnú. Neplatnosť dohody o vyplnení zmenky zakladá dôvodnú obranu dlžníka proti povinnosti zaplatiť túto zmenku a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi. Záväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný a pôvodný majiteľ zmenky nemohol preniesť na žalobcu ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Okresný súd zdôraznil, že zmenka bola vyplnená dňa 2.1.2011, teda za účinnosti § 17 ods. 3 Zákona č. 129/2010 Z.z., z ktorého vyplýva, že v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh zmenkou.

10. K takémuto záveru, aký je uvedený v odôvodnení tohto rozsudku súd dospel napriek tomu, že žalovaní žiadne kauzálne námietky nevzniesli. Na základe uvedených skutočností a ich právneho vyhodnotenia, súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

11. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, a žalovaným v 1/ až 9. Rade náhradu trov konania nepriznal, pretože im žiadne trovy konania nevznikli a ani si náhradu trov neuplatnili.

12. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Žalobca namietal, že má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. b) d) h) CSP).

13. Žalobca predovšetkým namietal, že postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva EÚ, pretože súd nepostupoval v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia č. 861/2007. Žalobca namietal proti postupu súdu prvej inštancie, ktorý vo veci vykonal dokazovanie aj oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, žalobca podľa dostupných informácií, ani žalovaná takéto dokazovanie súdu nenavrholi. Úprava § 120 ods. 1 OSP síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli strany, v tomto konaní však podľa žalobcu na to dôvod nebol, súd mohol a mal rozhodnúť v tejto veci o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva, len na základe predloženej zmenky. Poukazoval na to, že žalovaný voči forme a obsahu zmenky nevzniesol žiadne námietky, pričom zmenka je vo vzťahu k žalobcovi, ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalobca ďalej poukazoval na koncentračnú zásadu

konštruovanú Nariadením, keď žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke v zmysle čl. 5 ods. 3 až 6 Nariadenia, ak to však neurobil, musia byť námietky odmietnuté. Súd prvej inštancie podľa žalobcu z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu žalobcu dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného, ako spotrebiteľa, pritom takéto skutočnosti podľa žalobcu nemožno jednoznačne považovať za nesporné, žalovaný a ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili. Pokiaľ súd na týchto údajne nesporných skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, je toto rozhodnutie postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Žalobca ďalej namietal, že súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva EÚ. Poukazoval na to, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať, alebo podmieňovať inými okolnosťami, než ktoré sú na zmenke uvedené, súd prvej inštancie sa však aplikáciou príslušných ustanovení ZZS vôbec nezaoberal a ignoroval tak predmet sporu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je podľa žalobcu možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Tvrdil, že zmenka, ktorú predložil v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Žalobca tiež poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05. 09. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu a potvrdzujú vyššie uvedené závery žalobcu.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20.10.2015 zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7. 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v konaniach o nárokoch zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré bolo zverejnené pod číslom 93 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2015 v nasledujúcom znení

I. Žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že :

1) Pokiaľ z akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2) pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok, ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

15. Zákonom č. 438/2015 Z.z. došlo s účinnosťou od 23.12.2015 k zmene a doplneniu článku I., § 17 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového, ktorá zásadným spôsobom zasiahla do inštitútu zmenky, ako abstraktného cenného papiera bez ohľadu na to, kedy došlo k vystaveniu samotnej zmenky.

16. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

17. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

18. Podľa § 290 CSP, spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

19. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

20. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

21. Podľa článku I. v § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. Zmenkový a šekový zákon v znení platnom od 23.12.2015, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

22. Podľa článku I. v § 17 ods. 2 citovaného zákona, v konaní v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

23. S prihliadnutím na Spoločné stanovisko občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR 8/2015 a zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa novelizoval článok I. § 17 a § 3a zákona č. 191/1950 Sb. Zmenkového a šekového, § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ako aj § 17 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a na prechodné ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorých na všetky konania, a teda aj prebiehajúce, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona, vrátane ostatných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské vzťahy, práva a povinnosti z nich vzniknuté a právne predpisy o ochrane spotrebiteľa.

24. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalobcu v rozsahu danom ustanovením § 379 CSP, rešpektujúc zaviazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 CSP, nenariadil pojednávanie, pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP), pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto v zmysle § 387 ods. 1, CSP rozsudok okresného súdu, ako vecne správne potvrdil.

25. Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že pôvodne žalovaná vystavila zmenku vo Zvolene dňa 11.8.2009 v prospech zmenkového veriteľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, pričom žalovaná sa ako vystaviteľka zaviazala zaplatiť pri jej predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava sumu 273,- Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 24.10.2010 do zaplatenia.. Zmenka obsahuje údaj „ bez protestu“ s poznámkou „ na predloženie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Pôvodne žalovaná je na zmenke identifikovaná ako vystaviteľ s adresou, rodným číslom a jej podpisom. Zmenka je vypísaná na predtlačenej formulári, rukou sú na nej dopísané údaje o mieste a dátume vystavenia, číslo zmluvy, ako aj údaje o žalovanej, zatiaľ čo zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Na rube zmenky je údaj o indosácii: „ na miesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25A, Praha, ČR, IČO: 264 297 05“ s podpisom konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. X. E.. Zmenka obsahuje v ľavom dolnom rohu číslo zmlvy XXXXXXXX.

26. Odvolaciemu súdu je z úradnej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. vedie voči dlžníkom, ako veriteľ, ale aj ako remitent exekučné konania a k návrhu na výkon rozhodnutí prikladá Zmluvy o úvere, návratnosť ktorých bola zabezpečená vlastnou blankozmenkou. Okresný súd vykonal dokazovanie exekučným spisom sp.zn. 23Er/774/2011, vrátane Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 11.8.2009. Zmluva o úvere obsahuje odkaz na Všeobecné podmienky poskytnutia úveru nachádzajúce sa na rube tejto zmluvy a v nich obsiahnutú Dohodu o vyplnení zmenky.

27. Z jej obsahu odvolací súd zistil, rovnako ako aj okresný súd, že žalovanej bol spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava poskytnutý úver vo výške 300,- Eur . Zmluva o úvere bola uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka dňa 11.8.2009, kedy bola podpísaná pôvodne žalovanou, ako vystaviteľom aj zmenka, a to vo forme blankozmenky. Dlžník podpísal prehlásenie a súhlas so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru (ďalej „ VPPÚ“), ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy, ku ktorým nemal žiadne výhrady.

28. Z článku 17 VPPÚ vyplýva, že tento obsahuje Dohodu o vyplnení zmenky, v ktorej sa dlžník, ako vystaviteľ zmenky zaviazal vystaviť na zabezpečenie peňažného záväzku, ktorý vyplýva z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi, ako remitentovi zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent (POHOTOVOSTĚ s.r.o.) najskôr v deň , kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Dohodli sa tiež, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplnil na zmenke remitent tak, že ním bol deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh, s čím pôvodne žalovaná súhlasila, keď na prednej strane zmluvy o úvere obsah všeobecných podmienok prehlásených za súčasť zmluvy o úvere akceptovala.

29. Odvolací súd zistil, že žalobca, ako zahraničná právnická osoba podal na predtlačnom formulári A bodu 4.4.2. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 z 11.7. 2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej „Nariadenie“) na súd návrh na zaplatenie zmenky ako indosatár, na ktorého bola zmenka remitentom potom, ako ju vyplnil indosovaná. Žalobca na preukázanie nároku zo zmenky predložil s návrhom originál vyplnenej vlastnej zmenky „ na rad“, vystavenej pôvodne žalovanou.

30. Podľa článku 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.7.2007 o Európskom konaní o veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej „ Nariadenie“) pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

31. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia, je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

32. Keďže toto súdne konanie sa vedie v Slovenskej republike, riadilo sa do 30.6.2016 zákonom č. 99/1963 Zb. Občianskym súdnym poriadkom v znení platnom v čase rozhodovania a od 1.7.2016 sa konanie pred všeobecným súdom spravuje zákonom č. 160/2015 Z.z Civilným sporovým poriadkom.

33. Odvolací súd nepovažoval za potrebné nariadiť podľa článku 5 bod 1 v spojení s článkom 7 bod 1. písm. c) Nariadenia č. 861/2007/ES ústne pojednávanie. Odvolací súd predovšetkým uvádza, že aj keď si v prebiehajúcom konaní o nároku zo zmenky uplatnil žalobca právo podľa Nariadenia, ktoré je právnym predpisom Európskeho spoločenstva s priamym účinkom, jeho právna úprava nevyklučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory. Pri postupe podľa Nariadenia je súd povinný rovnako, ako aj podľa vnútroštátnej úpravy rešpektovať právo na spravodlivý proces. Z článku 19 Nariadenia vyplýva, že pokiaľ Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

34. Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že v prejednávanej veci bolo možné aplikovať všetky procesno právne princípy a ustanovenia použiteľné v slovenskom právnom poriadku, v znení účinnom od 23.12.2015 do 30.6.2016 a od 1.7.2016 ustanovenie § 290 a § 295 CSP a súbežne zohľadniť ochranu slabšej strany v konaní práve preto, že CSP z vecnej pôsobnosti nevyklučuje

spotrebiteľské spory, v ktorých môže byť spotrebiteľ stranou v spore nielen na strane žalobcu, ale aj na strane žalovaného.

35. Odvolací súd sa vzhľadom na uvedenú zmenu právnej úpravy musel odkloniť od doterajšieho právneho názoru vyjadreného vo svojich rozhodnutiach vydaných v konaniach o nároku z indosovanej zmenky, teda aj v tomto konaní, v ktorých oprávnenosť posudzoval len podľa zákona zmenkového a šekového a nerozhodoval o ňom, ako o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý zmenka zabezpečovala, pretože bol toho názoru, že účastníci sporu nemali postavenie, ako zmluvné strany kauzálneho (úverového) vzťahu, a teda ako dlžník alebo veriteľ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže žalobca ako majiteľ zmenky, ktorú nadobudol indosamentom voči žalovanému, ako vystaviteľovi zmenky nie je v postavení dodávateľa, a preto ani žalovaný nemohol mať v zmenkovom spore postavenie spotrebiteľa. Zo samotnej zmenky nie je možné určiť, aký charakter mal právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu, preto ani nebolo možné určiť, či žalovaný mal alebo nemal pri vystavení zmenky postavenie spotrebiteľa. Rovnaký záver o abstraktnom charaktere zmenky vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10Bdo/V/31/2010 zo dňa 24.5.2012, na ktoré odvolací súd odkazoval.

36. S prihliadnutím na právnu úpravu obsiahnutú v § 79 ods. 3 a 4 a § 372y Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 23.12.2015 do 30.6.2016 vrátane úpravy obsiahnutej v § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 191/1950 Sb. Zmenkového a šekového zákona, ktorého zmena bola od 23.12.2015 zavedená zákonom č. 438/2015 Z.z., ako aj na prechodné ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorých sa aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti použijú predpisy účinné od jeho účinnosti a právne účinky tých úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostanú zachované, je v konaniach o nárokoch zo zmenky vedených proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov povinný preukázať skutočnosti, ktoré sa týkajú vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným tak, že k žalobe musí pripojiť okrem zmenky aj ďalšie listiny, ktoré sú potrebné na uplatnenie práva z nej.

37. Okresný súd a rovnako aj odvolací súd v konaní zistil, že zmenka bola vystavená na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, ktorú ak žalobca nepredložil, má súd podľa § 295 CSP právo si túto zaobstaráť. Keďže ju zaobstaral okresný súd a vykonal ňou aj dokazovanie, odvolací súd z jeho zistení pri skúmaní charakteru úverového vzťahu vychádzal. Písomne uzavretá zmluva o úvere medzi pôvodne žalovanou, ako dlžníkom a veriteľom, spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. a Všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú dôkazom o tom, že zmenka má k pohľadávke vyplývajúcej z tejto zmluvy zabezpečovací charakter a že nárok zo zmenky uplatnený žalobcom voči pôvodne žalovanej, ktorá bola fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

38. Z novelizovaného ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. Zmenkového a šekového v platnom znení vyplýva, že ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je možné vždy robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Z odseku 2 citovaného ustanovenia vyplýva, že v konaní o nároku zo zmenky, aj keď zmenkový dlžník, ktorý má postavenie spotrebiteľa, a ktorý podpísal ako vystaviteľ zabezpečovaciu zmenku žiadne kauzálne námietky nepodá, musí súd z úradnej povinnosti prihliadnúť na všetky relevantné skutočnosti, ktoré vyplývajú z § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, z § 5a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj na iné právne predpisy, na ktoré § 17 ods. 2 ZZŠ odkazuje. Ak by takéto skutočnosti odôvodňovali námietky žalovaného, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k pôvodnému majiteľovi, tzv. kauzálne námietky, ktoré by žalovaný bol mohol v prejednávanej veci uplatniť, súd ex offio zistí, či jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a preskúma, či vrámcami uplatneného nároku zo zmenky, táto vznikla zo vzťahu so spotrebiteľom.

39. Pre samotné posúdenie uplatneného nároku zo zmenky je preto zásadný záver, či je správne tvrdenie žalobcu, že predmetom konania je výlučne nárok zo zmenky a nie nárok iného záväzkového právneho vzťahu, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené, či právo žalobcu ako indosatára na uplatnenie zmenkovej sumy voči zmenečníkovi - pôvodne žalovanej nevzniklo v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou alebo v dôsledku rubopisu, či je zmluvný vzťah, ktorý vznikol medzi žalovanou a remitentnom (spoločnosťou POHOTOVOSTĚ) po indosovaní zmenky irelevantný, či musí dlžník preukázať, že žalobca bol v čase nadobudnutia zmenky aspoň uzrozumený s tým, že

uplatnením zmenky po indosácii môže vzniknúť dlžníkovi škoda, či až voči zmenkám vystaveným po 22.12.2015 je možné ex offa prihladať na skutočnosti, ktoré odôvodňujú námietky zmenkového dlžníka voči indosatárovi, ako aj to, či sú kauzálne námietky po indosovaní zmenky neprípustné, či je potrebné uplatňovať ochranu nadobúdateľa zmenky podľa § 17 článok I. ZZŠ vtedy, ak bol nadobúdateľ zmenky dobromyseľný, či dohoda o vyplnení zmenky má vplyv na platnosť zmenky, aj keby bola neplatná, a či má žalobca nárok na primeranú výšku zmenkového úroku.

40. Podľa článku č. 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) Majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokami, ak boli dojednané
2. šesťpercentové úroky odo dňa sročnosti;
3. trovy protestu a podaných zpráav, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

41. Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 15.11.2010, sa v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

42. Podľa ods. 7 citovaného ustanovenia veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

43. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej OZ), výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

44. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

45. Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

46. Podľa § 52 ods. 2 OZ, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

47. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

48. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

49. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

50. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

51. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

52. V prejednávanej veci dospel odvolací súd k názoru, že zmenka vystavená dlžníkom, ako zmenka vlastná splňa všetky formálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Sb. ZZŠ a je zmenkou platnou. Pôvodne žalovaná ju vystavila ako zmenku na rad s doložkou bez protestu, ktorá zabezpečovala splnenie jej záväzku zo zmluvy o úvere, ktorú uzavrela v postavení spotrebiteľa, pričom sa nejedná o spotrebiteľský úver na kúpu, výstavbu, opravu alebo údržbu nehnuteľností.

53. Zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá bola veriteľom vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky obsiahnutej v bode 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej vopred veriteľom POHOTOVOSTĚ s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „ zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava“, bol na nej vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25 % denne, údaj o splatnosti v prospech veriteľa POHOTOVOSTĚ s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „ bez protestu“ a „ na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke bola zmenková suma a dátum začiatku úročenia dopísané neskôr, a to až po podpísaní zmenky žalovaným, ako vystaviteľom. Zmenka bola remitentnom POHOTOVOSTĚ s.r.o. prevedená nedatovaným indosamentom na žalobcu.

54. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že v čase uzavretia Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 11.8.2009, kedy došlo aj k vystaveniu blankozmenky a Dohody o vyplnení zmenky žalovanou, ktorú osobitne nepodpísala, nebolo používanie zmienek v spotrebiteľských vzťahoch zásadne vylúčené. Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere, sa v súvislosti s poskytovaním úveru spotrebiteľovi zakazovalo len splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, avšak musel postupovať tak, aby boli zachované všetky práva dlžníka ako spotrebiteľa, ktoré zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyplývajú. Príslušenstvom sa zo zákona rozumelo vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

55. Z vykonaného dokazovania okresným súdom s rozsahom ktorého sa odvolací súd na základe vyššie uvedeného stotožnil, nesporne vyplynulo, že zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a pôvodne žalovanou je zmluvou spotrebiteľskou, pretože ju na jednej strane uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o., predmetom činnosti ktorej je poskytovanie úverov, a ktorá vystupuje vo vzťahu k pôvodne žalovanej v pozícii podnikateľa, ktorý je dodávateľom a na druhej strane ju uzavrela pôvodne žalovaná, ako fyzická osoba, ktorá žiadala o poskytnutie finančných prostriedkov pre vlastnú potrebu, ako spotrebiteľ. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou a v záujme obstarania si finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPPÚ na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bola aj v tomto prípade. Súčasťou zmluvy o úvere neboli ani podmienky uplatňovania úrokovej sadzby, index alebo referenčná úroková sadzba, ani RPMN - ročná percentuálna miera nákladov tak, ako to v tom čase vyžadoval zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 2. V zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

56. V tejto súvislosti odvolací súd na doplnenie uvádza, že nielen zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, ale spotrebiteľskou zmluvou je aj zmenková dohoda, ktorá je obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky začlenenej do článku 17 VPPÚ, a to v zmysle definície obsiahnutej v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. bol povinný pri vystavení blankozmenky, ktorá síce v tom čase úplnou zmenkou ešte nebola (zmenkou sa blankozmenka stala až doplnením chýbajúcich údajov o výške zmenkovej sumy a o jej splatnosti), avšak nesporne tak, ako to vyplýva z Dohody o vyplnení zmenky mala zabezpečovací charakter, pretože zabezpečovala splnenie spotrebiteľského úveru postupoval tak, aby dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti prípadnému novému

nadobúdateľovi zmenky, akú by bol mal voči pôvodnému veriteľovi, a zároveň remitentovi zmenky, t.j. voči spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. Ak uzatvárala spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. , ako veriteľ a pôvodný remitent s dlžníkom Dohodu o vyplnení zmenky, a teda zmenkovú dohodu tak, že dlžník vystaví v jej prospech zmenku bez toho, že by bolo z tejto zmenkovej dohody zrejmé, že vystavuje blankozmenku, že táto je vystavená výslovne „na rad“, tzv. ordre zmenku, a teda že sa nejedná o zmenku „nie na rad“, tzv. rekta zmenku, a že by bolo z tejto dohody jasne, určite a zrozumiteľne zrejmé, že dlžník mal vedomosť o tom, aké dôsledky pre neho vystavenie blankozmenky na rad spôsobí a akú celkovú sumu bude musieť na zmenku zaplatiť, zhoršil podľa názoru odvolacieho súdu postavenie pôvodne žalovanej, a tým aj jej obranu voči novým nadobúdateľom zmenky, na ktorých mohol pôvodný majiteľ kedykoľvek, aj bez súhlasu pôvodne žalovanej, ako zmenkového dlžníka zmenku previesť. Takýmto konaním obmedzil práva dlžníka zo zmenky podľa tzv. kauzálnej námietky, na ktoré by bol mal právo podľa článku I. § 17 ZZŠ v znení účinnom do 23.12.2015 vo vzťahu k novému nadobúdateľovi zmenky. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na žalobcu nedatovaným indosamentom, ktorý si v tomto konaní, ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkových úrokov a zmenkovej odmeny.

57. Keďže si žalobca v konaní uplatnil nárok zo zmenky, musel odvolací súd podľa § 17 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového, ktorého zmena nadobudla účinnosť 23.12.2015, z úradnej povinnosti prihliadnuť na všetky námietky, ktoré by bola mohla pôvodne žalovaná a aj terajší žalovník v konaní uplatniť, v najmä v súvislosti s Dohodou o vyplnení zmenky, na základe ktorej bola zmenka veriteľom a remitentom vyplnená a následne indosovaná na žalobcu, aj keď žalovník relevantné námietky nevzniesli.

58. Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá medzi pôvodne žalovanou a spoločnosťou POHOTOVOST' bola vyhotovená dopredu na predlačenom formulári, rovnako ako aj Zmluva o úvere a bola začlenená do VPPÚ drobným písmom medzi množstvo iných dojednaní, ktoré sa nachádzali na jej zadnej strane. Táto spoločnosť, ako veriteľ podmienila poskytnutie úveru vystavením blankozmenky pôvodne žalovanou, pričom tento dôležitý údaj, že pôvodne žalovaná vystavuje blankozmenku výslovne v Dohode o vyplnení zmenky neuviedla. Neuviedla tak dostatočne určito, jasne a zrozumiteľne všetky zmluvné podmienky, z ktorých by mohla pôvodne žalovaná zistiť výšku a spôsob splatenia zmenkovej sumy. Podstatné je aj to, že výška zmenkovej sumy v čase jej vyplnenia závisela výlučne od veriteľa, o ktorej nemala pôvodne žalovaná vopred žiadnu vedomosť. Jej obsahom bol najmä súhlas vystaviteľa s tým, aby mohol veriteľ vyplniť do blankozmenky údaj o výške zmenkovej sumy a jej splatnosť. Pôvodne žalovanej nebola Dohoda o vyplnení zmenky vôbec predložená na podpis, rovnako ako ani VPPÚ.

59. Dohoda o vyplnení zmenky nebola dohodnutá individuálne, preto spĺňa všetky zákonné predpoklady neprijateľnej podmienky tak, ako ju má na mysli úprava obsiahnutá v § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak podmienky platenia zmenky neboli dojednané individuálne, ide o neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Takéto dojednanie, ktoré umožnilo veriteľovi - dodávateľovi len z toho dôvodu, že žalovaná musela na zabezpečenie návratnosti úveru vystaviť blankozmenku „na rad“, previesť zmenku na tretiu osobu, proti ktorej sa spotrebiteľ nemohol brániť, resp. len s problémami a nemohol vzniesť voči novému majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky podľa § 17 ZZŠ v znení do dňa 22.12.2015, ktoré by inak, ak by veriteľ mohol zmenku previesť, a teda keby ju bol vystavil ako rekta zmenku, bola mohla voči veriteľovi a remitentovi zmenky vzniesť, posúdil odvolací súd, ako konanie, ktoré obchádza účel právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

60. V prípade zmenky „na rad“ totiž dochádza jej jednoduchým prevodom k podstatnému sťaženiu postavenia zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, pretože pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojím veriteľom v konaní, ktoré voči nemu už vedie nový majiteľ zmenky, musel splniť podmienky v zmysle citovaného § 17 ods. 1 ZZŠ platného do 22.12.2015.

61. Odvolací súd preto dospel k záveru, že ak nebola v zmenkovej dohode obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky vylúčená prevoditeľnosť zmenky rubopisom, potom takáto dohoda - zmluva obsahovala dojednanie, ktoré nesporné spôsobuje na újmu spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, nemôže spĺňať náležitosti individuálnej dohodnutej podmienky úverovej zmluvy, a preto je pre rozpor s § 52 ods. 2 OZ neplatná.

62. Okrem toho, že odvolací súd posúdil Dohodu o vyplnení zmenky ako neplatnú pre rozpor s § 52 ods. 2 OZ v nadväznosti na § 53 ods. 1 OZ, je neplatnou aj podľa § 39 OZ, pretože bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu jej uzatvorenia.

63. Dohoda o vyplnení zmenky vo VPPÚ umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma bola v čase vyplnenia ponechaná výlučne na vôli veriteľa, ktorý do nej doplnil úroky, poplatky a zmluvné pokuty, na zaplatenie ktorých veriteľovi a remitentovi právo nevzniklo, v dôsledku čoho odvolací súd posúdil úver ako bezúročný a bez poplatkov.

64. Zmenka nie je zmluvou, preto zmenková dohoda obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky nespôsobuje jej neplatnosť podľa Zákona zmenkového a šekového, avšak zakladá dôvodnú obranu vo forme kauzálnych námietok dlžníka proti povinnosti zaplatiť zmenku nielen remitentovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju ani nesmel podľa ustanovenia § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. prijať. Odvolací súd je toho názoru, že žalobcovi muselo byť pri indosácii zmenky od spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. zrejmé, že ak sú zmenkovými dlžníkmi výlučne fyzické osoby, a ak boli na zmenkách uvedené čísla zmluvy, tieto boli vystavené na zabezpečenie návratnosti peňažných prostriedkov pre pôvodného majiteľa prevádzanej zmenky, ktorý bol aj veriteľom dlžníka, inak by nebol mal informácie o tom, koľko zo zmenkovej sumy na splátky úveru už dlžník spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. zaplatil a o akú sumu zníži ním uplatňovaný nárok zo zmenky. Musel preto vedieť, že sa jedná o zabezpečenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru, keď v niektorých návrhoch žaloval nielen znížené sumy o splátky úveru, ale aj len zmenkové úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ s.r.o. Vedel nielen to, že sa jedná o zmenky „na rad“, keďže boli na neho indosované, ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, bez ktorej by len ťažko mohol zo samotnej zmenky zistiť všetky relevantné údaje pre uplatnenie nárokov zo zmenky. Nie je preto možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že bol pri nadobúdaní zmenky dobromyseľný. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že záväzok žalovanej, ako spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný, v dôsledku čoho nemohol pôvodný majiteľ previesť na nového nadobúdateľa zmenky práva, ktoré platne nenadobudol.

65. Zmenkový úrok 0,25 % denne, ktorého ročná sadzba dosahuje až 91,25 % je nielenže dohodnutý v rozpore s dobrými mravmi, čo je v hrubom nepomere k poskytnutému plneniu, ako aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas, ale je dohodnutý aj neplatne, pretože zmenka nie je zmluva.

66. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, preto ho podľa ustanovenia § 398 ods. 1 CSP potvrdil.

67. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa ustanovenia § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalovaným, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 v nadväznosti na ustanovenie § 251 CSP súd prvej inštancie.

62. Rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).